

Ergonomie en preventie van MSA: nieuwe codexbepalingen

Elke werkgever is verplicht om een risicoanalyse van musculoskeletale risico's op het werk uit te voeren. Dat staat in de bepalingen die in mei 2024 toegevoegd zijn aan de Codex welzijn op het werk over ergonomie en preventie van musculoskeletale aandoeningen (MSA).

Onderwerpen: [Musculoskeletale aandoeningen](#), [Ergonomie](#)

©: gepubliceerd op 15.05.24 door de redactie, prevent.be

Last change: 15.05.24

Wetgeving over ergonomie

Het koninklijk besluit van 19 maart 2024 tot wijziging van boek VIII van de codex over het welzijn op het werk met betrekking tot ergonomie op het werk en preventie van MSA verscheen op 15 mei 2024 in het Belgisch Staatsblad. Het KB wijzigt het opschrift van boek VIII over ergonomie en voegt ook een nieuwe titel toe met algemene bepalingen. De bepalingen zijn op 25 mei 2024 in werking getreden.

Vóór de verschijning van dit KB waren er geen algemene regels voor het uitwerken van een beleid inzake ergonomie. Het KB komt daaraan tegemoet door een wetgevend kader aan te reiken voor de preventie van musculoskeletale aandoeningen als onderdeel van het dynamisch risicobeheersingssysteem.

Definities

Het KB bevat vier nieuwe definities, met name voor de begrippen: ergonomie, preventieadviseur-ergonoom, musculoskeletale aandoeningen en musculoskeletale risico's op het werk. Die definities zijn toegevoegd aan de andere codexdefinities in [artikel I.1-4](#), (punten 30° tot 33°), zodat de definities doorheen de volledige codex gelden. Zo wordt ergonomie op het werk bijvoorbeeld omschreven als: "een aanpak die erop gericht is het werk, met inbegrip van de werkpost en de werkomgeving, aan te passen aan de mens, rekening houdend met diens fysieke, mentale, psychische en sociale kenmerken, en die moet worden toegepast op alle domeinen inzake welzijn op het werk". Die definitie benadrukt de integratie van ergonomie, en met name het principe om het werk aan te passen aan de werknemers, in het beleid welzijn op het werk.

Benaming en structuur van boek VIII

De meest ingrijpende wijziging is de invoering van een nieuwe titel in boek VIII. De nieuwe titel bevat algemene bepalingen over ergonomie en de preventie van musculoskeletale

aandoeningen (MSA). De algemene bepalingen vormen titel 1 van boek VIII, waardoor de voormalige titel I "Werkzitplaatsen en rustzitplaatsen" een ander titelnummer krijgt (titel 4). De andere bestaande titels (beeldschermwerk, manueel hanteren van lasten) blijven ongewijzigd. Die titels zijn **omzettingen van Europese richtlijnen** in Belgisch recht. Ze zijn een specifieke aanvulling op de algemene bepalingen die in titel 1 terug te vinden zijn. Boek VIII krijgt ook een volledig nieuwe benaming die beter aansluit bij de bredere aanpak: ergonomie en preventie van MSA (zie tabel).

De nieuwe titel 1 met algemene bepalingen over ergonomie en preventie van MSA wordt verder onderverdeeld in drie hoofdstukken:

- risicoanalyse van de musculoskeletale risico's en preventiemaatregelen
- informatie/opleiding van de werknemers
- gezondheidstoezicht

Tabel Codex welzijn op het werk, boek VIII

	Oude structuur	Nieuwe structuur
Benaming	Ergonomische belasting	Ergonomie en preventie van MSA
Titels	titel 1: Werkzitplaatsen en rustzitplaatsen titel 2: Beeldschermen titel 3: Manueel hanteren van lasten	titel 1: Algemene bepalingen titel 2: Beeldschermen titel 3: Manueel hanteren van lasten titel 4: Werkzitplaatsen en rustzitplaatsen

Risicoanalyse musculoskeletale risico's

Het algemene uitgangspunt is dat de werkgever bij de inrichting van de werkplekken en het ontwerpen van taken rekening moet houden met de principes van de ergonomie om zo MSA te voorkomen. Daartoe moet hij een analyse uitvoeren van de musculoskeletale risico's rekening houdend met een aantal **biomechanische risicofactoren**:

- het gebruik van bovenmatige kracht bij het uitvoeren van bepaalde veeleisende taken
- repetitieve bewegingen
- de duur van de taak
- belastende werkhoudingen
- werkbewegingen
- de kracht van het contact

Naast de biomechanische risicofactoren moet de werkgever ook rekening houden met andere factoren (bv. werkorganisatie) en met de resultaten van andere risicoanalyses (bv. beoordelingen van trillingen, temperatuur) om zo ergonomie en de preventie van MSA te integreren in het beleid welzijn op het werk (dynamisch risicobeheersingssysteem).

De interne preventieadviseur moet betrokken zijn bij de risicoanalyse, en in complexe gevallen of op advies van de externe dienst is het vereist om een beroep te doen op de preventieadviseur ergonomie. De werkgever is ook verplicht om de werknemers te betrekken bij de risicoanalyse.

Preventiebeleid MSA

De risicoanalyse musculoskeletale risico's vormt de basis voor het nemen van passende preventiemaatregelen. Het comité moet voorafgaand advies geven over die maatregelen.

De bepalingen schrijven ook een jaarlijkse evaluatie voor van zowel de risicoanalyse als de preventiemaatregelen. Ook bij wijzigingen die mogelijk een impact hebben op musculoskeletale risico's, is zo'n evaluatie vereist. Daardoor wordt de aanpak van musculoskeletale risico's op het werk geïntegreerd in het **dynamisch risicobeheersingssysteem**, gericht op een voortdurende verbetering van het welzijn op het werk. De resultaten van de risicoanalyse en de preventiemaatregelen moeten ook opgenomen worden in het **globaal preventieplan** en het **jaaractieplan**.

De uitvoering van het beleid vergt bovendien de medewerking van alle werknemers, die daarom de nodige informatie en opleiding moeten krijgen over:

- musculoskeletale risico's op het werk
- preventiemaatregelen en de rol van de hiërarchische lijn bij de uitvoering van de maatregelen
- het gezondheidstoezicht
- de werkwijze voor de opsporing en de melding van MSA